

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ТА КРИМІНОЛОГІЯ; КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО
CRIMINAL LAW AND CRIMINOLOGY; PENAL ENFORCEMENT LAW

<https://doi.org/10.26565/2075-1834-2024-37-19>

УДК 343.163

М. М. СТЕФАНЧУК

доктор юридичних наук, професор
професор кафедри юстиції

E-mail: m.stefanchuk@gmail.com ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6239-9091>

Навчально-науковий інститут права Київського національного університету імені Тараса Шевченка
м. Київ, 01033, вул. Володимирська, 60

**ПРЕДСТАВНИЦТВО ПРОКУРОРОМ ІНТЕРЕСІВ ДЕРЖАВИ В СУДІ:
У ПОШУКАХ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ КОНЦЕПТУАЛЬНОГО
ОБҐРУНТУВАННЯ**

АНОТАЦІЯ: *Вступ.* У статті здійснено розвідку тенденцій розвитку концептуального обґрунтування представництва прокурором інтересів держави в суді, як однієї із функцій прокуратури в Україні, що являє собою один із конституційно закріплених напрямів діяльності прокуратури, спрямований на захист інтересів держави в суді у виключних випадках і у порядку, визначених законом. Правова невизначеність, властива нормативно-правовій регламентації цієї функції прокуратури, зумовлює активний науковий, а також експертно-практичний дискурс, який періодично актуалізується із появою нових правових позицій судів або законопроектних ініціатив у цій сфері, що створює передумови для виокремлення нових тенденцій розвитку концептуального обґрунтування цієї функції прокуратури. *Мета статті* полягає у виокремленні сучасних тенденцій розвитку концептуального обґрунтування представницької функції прокуратури крізь призму динамічних змін законодавства, неоднорідності практики його застосування та законопроектних ініціатив у сфері досліджуваних питань.

Короткий зміст основних результатів дослідження. Констатовано, що представницькій функції прокуратури в умовах актуальної законодавчої регламентації характерна певна правова невизначеність та дефекти законодавчої регламентації. Законопроектні ініціативи, спрямовані на врегулювання цього питання, характеризуються не системністю та демонструють потребу у формуванні чіткого законодавчого бачення шляхів концептуального розвитку представницької функції прокуратури. Встановлено відсутність єдності поглядів стосовно особливостей реалізації представницької функції прокуратури на рівні наукового дискурсу, особливо стосовно обсягу об'єкту прокурорського представництва. Висвітлено правову позицію Конституційного Суду України стосовно представницької функції прокуратури, аргументовано підстави розцінювати її як таку, що визначає новий вектор концептуального розвитку представницької функції прокуратури на сучасному етапі.

Висновки. Виокремлено такі сучасні тенденції розвитку концептуального обґрунтування представницької функції прокуратури: невідповідність законодавчої регламентації представницької функції прокуратури конституційним положенням стосовно обсягу об'єкту прокурорського представництва; незначний рівень уваги до питань концептуального розвитку цієї функції прокуратури в документах, що формують стратегічні напрями розвитку прокуратури в Україні; відсутність чіткого законодавчого бачення щодо шляхів концептуального приведення законодавчої регламентації представницької функції прокуратури у відповідність із її конституційно-правовим закріпленням; полярність доктринальних поглядів на об'єкт та обсяг прокурорського представництва, зумовлена їхньою нечіткою нормативною визначеністю; формування нового вектору концептуального розвитку представницької функції прокуратури - монополізація повноважень прокурора на представництво інтересів держави в суді.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: *прокуратура, функції прокуратури, представництво прокурором інтересів держави в суді, прокурор, інтерес держави, тенденції розвитку.*

Як цитувати: Стефанчук М. М., Представництво прокурором інтересів держави в суді: у пошуках тенденцій розвитку концептуального обґрунтування. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, серія «Право».* 2024. Вип. 37. С. 165-172. <https://doi.org/10.26565/2075-1834-2024-37-19>

In cites: Stefanchuk M. M. (2024). Representation of the state's interests in court by the prosecutor: in search of trends in the development of the conceptual framework. *The Journal of V.N. Karazin Kharkiv National University, Series "Law",* (37), P. 165-172. <https://doi.org/10.26565/2075-1834-2024-37-19> (in Ukrainian)

Постановка проблеми. Функція прокуратури з представництва інтересів держави в суді у виключних випадках і в порядку, що визначені законом, є одним із конституційно закріплених напрямів діяльності прокуратури в Україні, що спрямований на захист інтересів держави в суді у разі порушення або загрози порушення цих інтересів, якщо їх захист не здійснює або неналежним чином здійснює орган державної влади, орган місцевого самоврядування чи інший суб'єкт владних повноважень, до компетенції якого віднесені відповідні повноваження, а також у разі відсутності такого органу. Попри всі виклики воєнного часу прокурори продовжують ефективно забезпечувати реалізацію конституційної функції представництва інтересів держави в суді, ба більше - посилюють діяльність у пріоритетних сферах, таких як безпека, бюджет, земля, екологія, власність, культурна спадщина, про що свідчать релевантні статистичні дані [1].

Водночас, попри незначний обсяг повноважень прокурора, якими він наділений з метою забезпечення ефективної реалізації цієї конституційної функції прокуратури, порівняно з тим обсягом повноважень, якими прокурор наділений у сфері кримінальної юстиції, їхня правова природа, обсяг та механізм реалізації є предметом активного наукового, а також експертно-практичного дискурсу, з огляду на правову невизначеність, притаманну нормативно-правовій регламентації цієї функції прокуратури в Україні, який періодично актуалізується із появою нових правових позицій судів або законопроектних ініціатив у цій сфері, що створює передумови для виокремлення тенденцій розвитку концептуального обґрунтування цієї функції прокуратури.

Ступінь наукової розробки теми. Особливості реалізації прокуратурою України представницької функції неодноразово ставала предметом наукових дискусій багатьох науковців, зокрема: О. В. Анпілогова, В. М. Бевзенка, С. О. Белікової, М. М. Говорухи, А. В. Губської, К. А. Гузе, А. В. Гусарової, К. В. Гусарова, О. В. Драган, Т. О. Дунаса, О. Г. Кучера, О. П. Натрус, Н. С. Наулік, Л. С. Нецької, Ю. Є. Полянського, М. В. Руденко, М. М. Руденка, О. Р. Севрук, Ю. А. Турлової, О. Таможні та інших.

Зазначені вчені зробили вагомий внесок у формування наукових засад реалізації прокуратурою представницької функції. Водночас динамічні зміни законодавства стосовно реалізації прокуратурою представницької функції, неоднорідність практики його за-

стосування, законопроектні ініціативи у сфері досліджуваних питань потребують перманентної наукової дискусії задля виокремлення тенденцій розвитку концептуального обґрунтування представницької функції прокуратури на сучасному етапі становлення цієї інституції та усунення правової невизначеності, властивої законодавству, що регламентує цю функцію прокуратури та практиці його застосування, що і визначає мету цієї статті.

Виклад основного матеріалу. Передусім, слід зауважити на тому, що представницькій функції прокуратури, як зрештою й іншим її функціям, в умовах актуальної законодавчої регламентації характерна певна правова невизначеність та дефекти законодавчої регламентації [2,3], що обумовлені, зокрема й тим, що за період, що минув з часу набуття чинності відповідними змінами до Конституції України щодо правосуддя (30.09.2016) [4], відповідно до яких досліджувана функція прокуратури була предметно зведена виключно до представництва інтересів держави в суді, Закон України «Про прокуратуру» [5] станом на момент написання цієї статті не приведено у відповідність до Основного Закону, внаслідок чого зміст і порядок реалізації змінених функцій прокуратури належним чином не урегульовано.

Не простежується чіткого бачення щодо розвитку представницької функції прокуратури і у документах, що визначають стратегічні напрями розвитку цієї інституції. Так, у Стратегії розвитку прокуратури на 2021-2023 роки [6] одним із таких стратегічних напрямів було визначено забезпечення високого рівня якості й ефективності реалізації конституційних функцій прокуратури, зокрема представництва інтересів держави в суді виключно у випадках і в порядку, визначених законом. Водночас зі змісту цього документу чітко не вбачалося, якими способами, за задумом розробників цієї Стратегії, планувалося досягнення забезпечення ефективності цієї функції, окрім згадки про запровадження галузевої та тематичної спеціалізації, як способів вдосконалення реалізації прокурорами повноважень у сфері представницької функції, а також уніфікації прокурорської і судової практики.

У Проекті Плану відновлення України [7], підготовленому експертами робочої групи «Юстиція» Національної Ради відновлення України від наслідків війни, однією із причин, що зумовлює потребу в удосконаленні системи прокуратури в Україні було визначено необхідність удосконалення реалізації проку-

рорами конституційних повноважень із підтримання публічного обвинувачення, організації і процесуального керівництва досудовим розслідуванням, а також представництва інтересів держави в суді, що, за задумом розробників цього Проекту, можливе за умови підготовки та прийняття деяких законопроектів, що закріплюють функції прокурора щодо організації досудового розслідування та заповнять прогалини та недоліки у нормативно-правових актах, якими керується прокуратура в своїй діяльності. Однак такі прогалини та недоліки нормативно-правової регламентації стосовно представницької функції прокуратури у цьому документі так і не отримали свого висвітлення.

Спроби врегулювання цих питань віднайшли своє втілення у законопроектних напрацюваннях. Так, у Проекті Закону про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України у частині забезпечення реалізації функцій прокуратури [8] зроблено спробу надати визначення поняттям «публічне обвинувачення», «організація досудового розслідування», «процесуальне керівництво досудовим розслідуванням», а також визначити способи реалізації відповідних функцій. У Пояснювальній записці до цього законопроекту його авторами в обґрунтуванні необхідності його прийняття цілком слушно було зауважено на необхідності приведення процесуальних повноважень прокурора у кримінальному провадженні у відповідність до положень Конституції України задля уникнення порушення приписів ч. 2 ст. 19 Конституції України, яка зобов'язує органи державної влади та їхніх посадових осіб діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України [9]. Спроби привести законодавчу регламентацію представницької функції прокуратури у відповідність до конституційних положень віднайшли своє втілення у Проекті Закону про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вирішення деяких проблемних питань у діяльності органів прокуратури України [10]. У пояснювальній записці до цього законопроекту його авторами одним із таких проблемних питань виокремлено необхідність «... удосконалення положень статті 25 Закону України «Про прокуратуру» про реалізацію представницької функції прокуратури у частині врегулювання збору прокурором інформації та матеріалів, які можуть свідчити про наявність підстав для представництва інтересів

держави в суді, та наявності підстав для представництва» [11]. Примітно, що правова регламентація особливостей реалізації представницької функції прокуратури, у тому числі у частині врегулювання збору прокурором інформації та матеріалів, які можуть свідчити про наявність підстав для представництва інтересів держави в суді, закріплена у ст. 23 Закону України «Про прокуратуру», а не у ст. 25, якою регламентовано питання нагляду за додержанням законів органами, що провадять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство. У цьому контексті потребують актуалізації і положення ч. 3 ст. 128 Кримінального процесуального кодексу України щодо можливості пред'явлення прокурором цивільного позову у кримінальному провадженні виключно в інтересах держави, а також положення абз. 2 ч. 3 цієї статті, які містять посилання на ч. 4 ст. 25 Закону України «Про прокуратуру», в яких наче б то, закріплено підстави для здійснення представництва прокурором інтересів держави в суді, що являє собою технічну опіску, оскільки такі підстави закріплені у ч. 4 ст. 23 Закону України «Про прокуратуру».

Слід також звернути увагу на неполітичність авторів цього законопроекту у їхньому прагненні привести у відповідність до положень ст. 131-1 Конституції України термінологію стосовно функцій прокуратури, оскільки цілком виправдано запропонувавши змінити назву ст. 23 Закону України «Про прокуратуру» з «Представництво інтересів громадянина або держави в суді» на «Представництво інтересів держави в суді», у ч. 3 цієї статті автори законопроекту залишили поза увагою положення, що закріплюють обов'язок прокурора «... попередньо, до звернення до суду, повідомити про це громадянина та його законного представника» [10], а у ч. 4 цієї статті – положення, що визначають права прокурора «під час здійснення представництва інтересів громадянина або держави у суді...» [10], що у контексті приведення положень Закону України «Про прокуратуру» у відповідність до обсягу об'єкту прокурорського представництва, визначеного у ст. 131-1 Конституції України, радше може бути розцінено як технічна помилка. Проте, таке твердження може бути піддано сумніву, зважаючи на те, що ці положення законопроекту залишились поза увагою Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України [12], Комітету Верховної Ради України з питань правової політики за резуль-

татами розгляду цього законопроекту на предмет його відповідності Конституції України [13], Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності [14], що свідчить про відсутність чіткого законодавчого бачення шляхів концептуального приведення законодавчої регламентації представницької функції прокуратури у відповідність із її конституційно-правовим закріпленням та потребу у подальшому формуванні такого бачення задля усунення правової невизначеності.

Відсутня єдність поглядів стосовно особливостей реалізації цієї функції прокуратури й на рівні наукового дискурсу. Так, у науковій юридичній літературі триває наукова розвідка правового інституту представництва прокурором інтересів громадян в суді [15], попри те, що прокурор на сучасному етапі становлення цієї функції не наділений процесуальними повноваженнями щодо такого представництва, що підтверджується на галузевому рівні шляхом визначення у відповідному наказі Генерального прокурора [16] завданнями здійснення представництва в суді виключно захисту інтересів держави. Ба більше – можливість прокурора здійснювати представництво інтересів громадян в суді продовжує виокремлюватись як особливість цієї функції прокуратури [17, с. 119], а при формуванні слухних пропозицій змін до положень Закону України «Про прокуратуру», якими регламентовано об'єкт прокурорського представництва, подекуди поза увагою авторів залишається невідповідність цього Закону Конституції України в аспекті визначення об'єктом прокурорського представництва виключно інтересів держави [18, с. 21].

Ба більше, виключення представництва прокурором інтересів громадян у судах з функцій прокуратури, на погляд О. Таможні, «... не можна розглядати як неможливість захисту інтересів громадян у судовому порядку крізь призму захисту інтересів держави (у тому числі захисту прав і свобод дітей, захисту прав територіальної громади чи невизначеного кола осіб на землю, її надра, безпечне для життя довкілля, доступ до інформації тощо)» [19, с. 182].

З іншого боку, представництво інтересів держави в суді у науковій юридичній літературі характеризують як найбільш обмежену функцію прокуратури, що не узгоджується з функціональною моделлю цієї інституції, яка відволікає певну частину зусиль прокурорів від їхньої основної діяльності зі

здійснення кримінального переслідування, зважаючи на що має бути трансформована у представництво інтересів громадян та держави в суді щодо відшкодування заподіяної кримінальними правопорушеннями шкоди [20, с. 300].

Продемонстрована нормативна невизначеність та полярність доктринальних поглядів на об'єкт та обсяг прокурорського представництва знаходить своє вирішення крізь призму поглядів суб'єктів практичного правозастосування.

Так, представники системи прокуратури образно характеризують цю функцію як «останню надію», оскільки для захисту інтересів держави прокурор повинен довести, що більше вже нема кому ефективно захистити інтереси держави в суді [1].

У цьому контексті також привертає увагу Рішення Конституційного суду України (далі – КСУ) у справі за конституційною скаргою акціонерного товариства «Запорізький завод феросплавів» щодо відповідності Конституції України (конституційності) положення пункту 13 частини першої статті 17 Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України», в якому судом конституційної юрисдикції констатовано неможливість дублювання функцій прокуратури іншими державними органами, оскільки протилежне могло б призвести до зміни конституційного визначеного механізму здійснення державної влади її окремими органами або вплинути на обсяг їхніх конституційних повноважень [21]. Саме таку правову позицію сформував КСУ, визнавши неконституційними положення п. 13 ч. 1 ст. 17 Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України», згідно з якими Національному антикорупційному бюро України надавалось право за наявності підстав, передбачених законом, подавати до суду позови про визнання недійсними угод в порядку, встановленому законодавством України.

Примітно, що правова позиція КСУ у цій справі не віднайшла абсолютної підтримки усього складу суддів, зокрема суддя КСУ О. Первомайський, на нашу думку, цілком слушно зауважив про помилковість у розумінні КСУ інституту делегування повноважень та неправильне тлумачення конституційних приписів щодо повноважень і функцій прокуратури, яке призвело у цьому рішенні до помилкового припущення КСУ про наявність винятково у органів прокуратури такого конституційного повноваження, як звернення до суду з позовами, що нібито було безпідставно

делеговане Національному антикорупційному бюро України [22].

Припускаємо, що виходячи з такої правової позиції КСУ усі законодавчі норми, згідно з якими державні органи наділені правом звертатися до суду з позовами на виконання своїх повноважень, гіпотетично можуть бути визнані неконституційними крізь призму конституційно закріпленої функції прокуратури щодо представництва інтересів держави в суді, що не узгоджується з концепцією субсидіарності такого прокурорського представництва та виключності його випадків.

Ба більше, на наш погляд, цією правовою позицією КСУ намітив новий вектор концептуального розвитку представницької функції прокуратури, а саме - *монополізація повноважень прокурора на представництво інтересів держави в суді*, відійшовши від сформованого та досить усталеного концепту субсидіарності такого представництва, що дає підстави з певною вірогідністю висувати про те, що КСУ у досліджуваній правовій позиції розглядає представництво прокурором інтересів держави в суді як загальне правило, а не як виняток із загального правила, за яким таке представництво здійснюють уповноважені державні органи, реалізуючи надані їм повноваження, у тому числі – право на звернення до суду.

Висновки. Вищевикладене дає підстави виокремити низку тенденцій розвитку концептуального обґрунтування представницької функції прокуратури на сучасному етапі становлення цієї інституції в Україні:

- невідповідність законодавчої регламентації представницької функції прокуратури конституційним положенням стосовно обсягу об'єкту прокурорського представництва;

- незначний рівень уваги до питань концептуального розвитку цієї функції прокуратури в документах, що формують стратегічні напрями розвитку цієї інституції, на відміну від функцій, що визначають її повноваження у сфері кримінальної юстиції;

- відсутність чіткого законодавчого бачення щодо шляхів концептуального приведення законодавчої регламентації представницької функції прокуратури у відповідність із її конституційно-правовим закріпленням, що зумовлює потребу у подальшому формуванні такого бачення задля усунення правової невизначеності;

- полярність доктринальних поглядів на об'єкт та обсяг прокурорського представництва, зумовлена їхньою нечіткою нормативною визначеністю;

- формування нового вектору концептуального розвитку представницької функції прокуратури - *монополізація повноважень прокурора на представництво інтересів держави в суді*, що створює передумови для можливості розгляду представництва прокурором інтересів держави як загального правила, а не як винятку із загального правила, за яким таке представництво здійснюють уповноважені державні органи, реалізуючи надані їм повноваження, у тому числі – право на звернення до суду.

В умовах такої нормативної невизначеності та доктринальної дискусії щодо представницької функції прокуратури на окрему увагу заслуговує здійснення правового аналізу судової практики щодо особливостей реалізації представницької функції прокуратури, що зокрема повинно визначати перспективи подальшого наукового пошуку у сфері досліджуваних у цій статті питань.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Прокурори на захисті державних інтересів. Розповідаємо про роботу у сфері представництва інтересів держави в суді. URL: <https://www.gp.gov.ua/ua/posts/prokurori-na-zaxisti-derzavnix-interesiv-rozpovidajemo-pro-robotu-u-sferi-predstavnictva-interesiv-derzavi-v-sudi> (дата звернення: 02.02.2024).
2. Стефанчук М. М. Представницька функція прокуратури: дефекти законодавства. Вісник кримінального судочинства. 2019. № 3. С.164-175.
3. Лапкін А. В. Проблеми формулювання функції прокуратури, визначеної пунктом 2 статті 131-1 Конституції України. Форум права. 2017. № 5. С. 213-218.
4. Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя): Закон України від 2 червня 2016 року № 1401-VIII. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1401-19#Text> (дата звернення: 02.02.2024).
5. Про прокуратуру: Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1697-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text> (дата звернення: 02.02.2024).
6. Стратегія розвитку прокуратури на 2021-2023 роки, затверджена Наказом Генерального прокурора від 16 жовтня 2020 року № 489. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0489905-20?find=1&text=представництв#w1_1 (дата звернення: 02.02.2024).

7. Проект Плану відновлення України. URL: https://uploads-ssl.webflow.com/625d81ec8313622a52e2f031/62dea471331181b583d43ec5_Юстиція.pdf (дата звернення: 02.02.2024).

8. Проект Закону про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України у частині забезпечення реалізації функцій прокуратури від 26.08.2020 № 3009а. URL: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=69713 (дата звернення: 02.02.2024).

9. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України у частині забезпечення реалізації функцій прокуратури». URL: https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=69713 (дата звернення: 02.02.2024).

10. Проект Закону про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вирішення деяких проблемних питань у діяльності органів прокуратури України від 11.08.2022 р. № 7659. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/1434220> (дата звернення: 02.02.2024).

11. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вирішення деяких проблемних питань у діяльності органів прокуратури України». URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/1434223> (дата звернення: 02.02.2024).

12. Висновок Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України на проект Закону України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вирішення деяких проблемних питань у діяльності органів прокуратури України». URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/1490684> (дата звернення: 02.02.2024).

13. Висновок Комітету з питань правової політики щодо проекту Закону про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вирішення деяких проблемних питань у діяльності органів прокуратури України (реєстр. № 7659 від 11 серпня 2022 року). URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/2005177> (дата звернення: 02.02.2024).

14. Висновок Комітету з питань правоохоронної діяльності на проект Закону України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів України щодо вирішення деяких проблемних питань у діяльності органів прокуратури України» (реєстр. № 7659 від 11.08.2022 р.). URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/1497662> (дата звернення: 02.02.2024).

15. Бортник Н. П., Вітик О. Д. Прокурор як представник інтересів громадян та держави в суді: досвід країн Євросоюзу. Європейські перспективи. 2021. № 1. С. 46-52.

16. Про організацію діяльності прокурорів щодо представництва інтересів держави в суді: наказ Генерального прокурора від 21.08.2020 р. № 389. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/nakazi-generalnogo-prokurora-z-osnovnih-naryumiv-prokurorskoji-diyalnosti> (дата звернення: 02.02.2024).

17. Макосій Ю.Д. Роль прокуратури в механізмі захисту прав людини: європейський досвід та Україна : дис. ... на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» (08 - Право) /ДВНЗ «Ужгородський національний університет». Ужгород, 2022. 199 с.

18. Дяченко С. В., Ільніцька О. А. Представництво прокурором інтересів держави у господарському процесі. Прикарпатський юридичний вісник. 2023. Випуск 1 (48). С. 17-23.

19. Таможня О. Представництво інтересів держави в адміністративному судочинстві: особливості та проблеми нормативно-правового регулювання. Підприємництво, господарство та право. 2020. № 4. С. 178-185.

20. Лапкін А. В. Прокурор у кримінальному провадженні: теоретичні, правові та організаційно-методичні проблеми: монографія. Харків : Право, 2020. 1304 с.

21. У справі за конституційною скаргою акціонерного товариства «Запорізький завод феросплавів» щодо відповідності Конституції України (конституційності) положення пункту 13 частини першої статті 17 Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України»: Рішення КСУ від 06.06.2019 р. № 4-р(II)/2019. URL: https://ccu.gov.ua/sites/default/files/docs/4_p2_2019.pdf (дата звернення: 02.02.2024).

22. Окрема думка судді Первомайського О. О. стосовно Рішення №4-р (II)/2019. URL: https://ccu.gov.ua/sites/default/files/docs/4_p2_2019_1.pdf (дата звернення: 02.02.2024).

Стаття надійшла до редакції 01.02.2024

Стаття рекомендована до друку 09.03.2024

M. M. STEFANCHUK

Dr. Sc (Law), Professor

Professor of the Department of Justice,

E-mail: m.stefanchuk@gmail.com ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6239-9091>

*Educational and Scientific Institute of Law
of Taras Shevchenko National University of Kyiv
Kyiv, 01033, 60 Volodymyrska Str.*

REPRESENTATION OF THE STATE'S INTERESTS IN COURT BY THE PROSECUTOR: IN SEARCH OF TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF THE CONCEPTUAL FRAMEWORK

ANNOTATION. *Introduction.* The article analyzes the trends in the development of the conceptual substantiation of the prosecutor's representation of the State's interests in court as one of the functions of the Public Prosecutor's Office in Ukraine, which is one of the constitutionally enshrined areas of the prosecutor's office's activities aimed at protecting the interests of the State in court in exceptional cases and in accordance with the procedure established by law. The legal uncertainty inherent in the legal regulation of this function of the Public Prosecutor's Office leads to an active scientific and expert-practical discourse, which is periodically updated with the emergence of new legal positions of courts or legislative initiatives in this area, which creates preconditions for identifying new trends in the development of the conceptual justification of this function of the Public Prosecutor's Office. *The purpose of the article* is to highlight the current trends in the development of the conceptual substantiation of the representative function of the Public Prosecutor's Office through the prism of dynamic changes in legislation, ambiguity of its application practice and legislative initiatives in the field of the issues under study.

Summary of the main results of the study. It is stated that the representative function of the Public Prosecutor's Office under the current legislative regulation is characterized by certain legal uncertainty and defects in legislative regulation. Legislative initiatives aimed at regulating this issue are not systematic and demonstrate the need for a clear legislative vision of the ways of conceptual development of the representative function of the Public Prosecutor's Office. The author establishes the lack of consensus on the peculiarities of the Public Prosecutor's Office representative function at the level of scientific discourse, especially regarding the scope of the object of prosecutorial representation. The author highlights the legal position of the Constitutional Court of Ukraine regarding the representative function of the Public Prosecutor's Office and provides arguments for considering it as determining a new vector of conceptual development this function at the present stage.

Conclusions. The author identifies the following current trends in the development of the conceptual justification of the representative function of the Public Prosecutor's Office: inconsistency of the legislative regulation of the representative function of the Public Prosecutor's Office with the constitutional provisions on the scope of the object of prosecutorial representation; insignificant attention to the issues of conceptual development of this function of the Public Prosecutor's Office in the documents which form the strategic directions of development of the Public Prosecutor's Office in Ukraine; lack of a clear legislative vision of ways to conceptually bring the legislative regulation of the representative function of the Public Prosecutor's Office in line with its constitutional legal provisions; polarity of doctrinal views on the object and scope of prosecutorial representation due to their unclear regulatory definition; formation of a new vector of conceptual development of the representative function of the Public Prosecutor's Office - monopolization of the prosecutor's powers to represent the interests of the state in court.

KEYWORDS: *Public Prosecutor's Office, prosecutor, functions of the Public Prosecutor's Office, prosecutor's representation of the State's interests in court, State's interest, development trends.*

REFERENCES

1. Prosecutors protecting the state's interests. We talk about our work in representing the state in court. Retrieved from <https://www.gp.gov.ua/ua/posts/prokurori-na-zaxisti-derzavnix-interesiv-rozpovidajemo-pro-robotu-u-sferi-predstavnictva-interesiv-derzavi-v-sudi> (accessed 2 February 2024) (in Ukrainian).
2. Stefanchuk, M.M. (2019). Representative Function of the Public Prosecutor's Office: Defects of Legislation. *Herald of criminal justice*, 3, 164-175 (in Ukrainian).
3. Lapkin, A.V. (2017). Problems of a formulation of function of the Prosecutor's Office determined by item 2 of article 131-1 of the Constitution of Ukraine. *Forum prava*, 5, 213-218 (in Ukrainian).
4. On Amendments to the Constitution of Ukraine (Regarding Justice): Law of Ukraine (2016, June). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1401-19#Text> (accessed 2 February 2024) (in Ukrainian).
5. On the Public Prosecutors Office: Law of Ukraine (2014, October). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text> (accessed 2 February 2024) (in Ukrainian).

6. Strategy for the Development of the Public Prosecutor's Office for 2021–2023, approved by Order of the Prosecutor General (2020, October). Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0489905-20?find=1&text=представництв#w1_1 (accessed 2 February 2024) (in Ukrainian).
7. Draft Ukraine Recovery Plan (2022, July). Retrieved from https://uploads-ssl.webflow.com/625d81ec8313622a52e2f031/62dea471331181b583d43ec5_Юстиція.pdf (accessed 2 February 2024) (in Ukrainian).
8. Draft Law on Amendments to the Criminal Procedure Code of Ukraine in terms of ensuring the implementation of the functions of the Public Prosecutor's Office (2020, August). Retrieved from https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=69713 (accessed 2 February 2024) (in Ukrainian).
9. Explanatory Note to the Draft Law of Ukraine «On Amendments to the Criminal Procedure Code of Ukraine in terms of ensuring the implementation of the functions of the Public Prosecutor's Office» (2020, August). Retrieved from https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=69713 (accessed 2 February 2024) (in Ukrainian).
10. Draft Law on Amendments to the Criminal Procedure Code of Ukraine and Other Legislative Acts of Ukraine to Address Certain Problematic Issues in the Activities of the Public Prosecutor's Office (2022, August). Retrieved from <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/40210> (accessed 2 February 2024) (in Ukrainian).
11. Explanatory Note to the Draft Law «On Amendments to the Criminal Procedure Code of Ukraine and Other Legislative Acts of Ukraine to Address Certain Problematic Issues in the Activities of the Public Prosecutor's Office» (2022, August). Retrieved from <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/1434223> accessed 2 February 2024) (in Ukrainian).
12. Opinion of the Central Scientific Experts Office of The Verkhovna Rada of Ukraine Secretariate on the Draft Law of Ukraine «On Amendments to the Criminal Procedure Code of Ukraine and Other Legislative Acts of Ukraine to Address Certain Problematic Issues in the Activities of the Public Prosecutor's Office» (2022, September). Retrieved from <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/1490684> (accessed 2 February 2024) (in Ukrainian).
13. Opinion of the Committee on Legal Policy on the Draft Law of Ukraine «On Amendments to the Criminal Procedure Code of Ukraine and Other Legislative Acts of Ukraine to Address Certain Problematic Issues in the Activities of the Public Prosecutor's Office» (2022, September). Retrieved from <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/2005177> (accessed 2 February 2024) (in Ukrainian).
14. Opinion of the Committee on Law Enforcement on the Draft Law of Ukraine On Amendments to the Criminal Procedure Code of Ukraine and Other Legislative Acts of Ukraine to Address Certain Problematic Issues in the Activities of the Public Prosecutor's Office» (2022, October). Retrieved from <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/1497662> (accessed 2 February 2024) (in Ukrainian).
15. Bortnyk, N.P., Vityk O.D. (2021). Prosecutor as a Representative of the Interests of Citizens and the State in Court: Experience of the EU Countries. *European Perspectives*, 1, 46-52 (in Ukrainian).
16. On the organization of prosecutors' activities to represent the interests of the state in court: Order of the Prosecutor General (2020, August). Retrieved from <https://gp.gov.ua/ua/posts/nakazi-generalnogo-prokurora-z-osnovnih-napryamiv-prokurorskoyi-diyalnosti> (accessed 2 February 2024) (in Ukrainian).
17. Makosii, Y. (2022). The role of the prosecutor's office in the mechanism of human rights protection: European experience and Ukraine. (Philosophy Doctor thesis, State Higher Educational Institution «Uzhhorod National University», Uzhhorod, Ukraine) (in Ukrainian).
18. Dyachenko, S. V., Ilnitska, O. A. (2023). Representation of the state's interests by the prosecutor in economic proceedings. *Subcarpathian Law Herald*, 1(48), 17-23 (in Ukrainian).
19. Tamozhnia, O. (2020). Representation of the State's Interests in Administrative Proceedings: Peculiarities and Problems of Regulatory and Legal Regulation. *Entrepreneurship, economy and law. Entrepreneurship, Economy and Law*, 4, 178-185 (in Ukrainian).
20. Lapkin, A. V. (2020). The prosecutor in criminal proceedings: theoretical, legal, organizational, and methodical problems. *Kharkiv: Pravo*, 1304 (in Ukrainian).
21. In the case on the constitutional complaint of the Zaporizhzhya Ferroalloy Plant Joint Stock Company regarding the compliance with the Constitution of Ukraine (constitutionality) of the provision of paragraph 13 of part one of Article 17 of the Law of Ukraine «On the National Anti-Corruption Bureau of Ukraine». Decision of the Constitutional Court of Ukraine on 6 June 2019 № 4-p(II)/2019. Retrieved from https://ccu.gov.ua/sites/default/files/docs/4_p2_2019.pdf (accessed 2 February 2024) (in Ukrainian).
22. Opinion of Judge Pervomaiskyi O.O. regarding Decision No. 4-p (II)/2019. Retrieved from https://ccu.gov.ua/sites/default/files/docs/4_p2_2019.pdf (accessed 2 February 2024) (in Ukrainian).

The article was received by the editors 01.02.2024

The article is recommended for printing 09.03.2024